C/2025/4206

20.8.2025

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto

Euroopan uudelleenteollistaminen – mahdollisuuksia yrityksille, työntekijöille ja kansalaisille elinkustannuskriisin yhteydessä

(oma-aloitteinen lausunto)

(C/2025/4206)

Esittelijä: **Andrés BARCELÓ DELGADO (ES–I)**

Yhteisesittelijä: **Monika SITÁROVÁ (SK – kat. 2)**

Neuvonantaja(t)	Vega GIL OYAREGUI (esittelijän neuvonantaja, ryhmä I) Juan José LUIS DELGADO (yhteisesittelijän neuvonantaja, kategoria 2)
Komitean täysistunnon päätös	5.12.2024
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta
Vastaava elin	neuvoa-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset” (CCMI)
Hyväksyminen CCMI:ssä	4.6.2025
Hyväksyminen täysistunnossa	18.6.2025
Täysistunnon numero	597
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	197/0/2

JOHDANTO

Käsillä oleva lausunto on osa laajempaa elinkustannuskriisiaiheisten ETSK:n lausuntojen pakettia. Komitea tarkastelee pakettiin kuuluvissa lausunnoissa elinkustannuksiin liittyvän toimintapoliittisen haasteen eri osa-alueita ja esittää EU:n ja jäsenvaltioiden päättäjille, kansalaisyhteiskunnan organisaatioille ja muille sidosryhmille joukon kattavia ja laaja-alaisia suosituksia. Paketti sisältää seitsemän alakohtaista lausuntoa ([1]), joista kussakin käsitellään tietyn politiikanalan kysymyksiä. Lisäksi pakettiin kuuluu yleislausunto ([2]), jossa esitetään yleiset toimintapoliittiset suositukset elinkustannuskriisin ratkaisemiseksi ja valmiuksien vahvistamiseksi tulevien kriisien varalta.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission kilpailukykykompassi-aloitteeseen, jolla pyritään parantamaan EU:n talouden kilpailukykyä, jotta takamatka Yhdysvaltoihin ja Aasiaan saataisiin kurottua umpeen. Kilpailukykykompassiin tulee liittää selkeät tulosmittarit, joiden avulla EU:n toimielimet ja sidosryhmät voivat seurata siihen sisältyvien toimenpiteiden toteuttamista. EU:n kilpailukyvyn parantamiseksi tarvitaan myös lisää yksityisiä ja julkisia investointeja.

([1]) ETSK:n lausunnot *Euroopan uudelleenteollistaminen – mahdollisuuksia yrityksille, työntekijöille ja kansalaisille elinkustannuskriisin yhteydessä, Kriisien selättäminen – Toimenpiteet häiriönsietokykyisen, yhtenäisen ja osallistavan EU-talouden edistämiseksi* (EUVL C, C/2025/3195, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3195/oj), *Miten sisämarkkinoiden toimintahäiriöt vaikuttavat elinkustannusten nousuun* (EUVL C, C/2025/3189, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3189/oj), *Fossiilisten polttoaineiden tukien asteittainen poistaminen: miten turvata Euroopan kilpailukyky, lievittää elinkustannuskriisiä ja edistää oikeudenmukaista siirtymää* (EUVL C, C/2025/3191, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3191/oj), *Toimitusketjujen hajanaisuus ja vaikutus elinkustannuksiin* (EUVL C, C/2025/4209, 17.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4209/oj), *Miten puuttua ostovoiman heikkenemiseen ja torjua eriarvoisuuden, syrjäytymisen ja marginalisoitumisen riskiä* (EUVL C, C/2025/4208, 17.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4208/oj) ja *Liikenteen, energian ja asumisen hintojen nousu: laadukkaiden julkisten palvelujen rooli korkeiden elinkustannusten torjunnassa* (EUVL C, C/2025/3192, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3192/oj).

([2]) ECO/660 – *Järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan suositukset elinkustannuskriisin ratkaisemiseksi* (valmisteilla).

1.2 Komission vuoden 2025 työohjelmaan sisältyy kohtuuhintaista energiaa koskeva toimintasuunnitelma. ETSK toivoo komission huolehtivan siitä, että suunnitelmalla turvataan sähkön toimitusvarmuus ja varmistetaan sen hinnan vakaus, kilpailukykyisyys ja ennakoitavuus. Suunnitelmaan olisi sisällytettävä myös uusiutuviin energialähteisiin ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin polttoaineisiin perustuva vähähiilinen energia.

1.3 Uudelleenteollistamisprosessin ytimessä on oltava avoin strateginen riippumattomuus, jonka pohjalta varmistetaan raaka-aineiden saatavuus, monipuolistetaan hankintalähteitä ja parannetaan EU:n talouden häiriönsietokykyä. ETSK suosittaa, että käyttöön otetaan arvoketjuun perustuva teollisuuspolitiikka, jolla kannustetaan yrityksiä siirtämään tuotantoaan EU:n alueelle. Arvoketjupohjaisessa lähestymistavassa painotetaan tuotantoketjun alku- ja loppupään toimintojen yhtä tärkeää merkitystä siirtymän toteuttamisessa. Tämä voidaan varmistaa lisäämällä kumppanuuksia EU:n ulkopuolisten maiden kanssa ja suoraviivaistamalla lupamenettelyjä – työhön liittyvistä, sosiaalisista ja ympäristönormeista kuitenkaan tinkimättä – EU:n oman kaivannaisteollisuuden kasvun tukemiseksi.

1.4 EU:n lainsäätäjien tulee luoda teollisuuden vähähiilistämisen vauhdittamiseksi laadittavan säädöksen yhteydessä kestävä pohja vaihtoehtoisille ja kiertotalouteen pohjautuville liiketoimintamalleille tarjoamalla nopeutettuja lupamenettelyjä, taloudellista tukea ja poliittista tukea siirtymän parissa toimiville yrityksille. Kiertotaloussäädösehdotuksella olisi annettava selkeää tukea kiertotalousyrityksille ja vakuutettava investoijat siitä, että EU on ihanteellinen ympäristö kehittää puhtaita ratkaisuja.

1.5 Uudelleenteollistamisprosessiin on nivottava kiinteästi työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja sen osana työehtosopimusneuvottelut, jotta voidaan vahvistaa sisämarkkinoihin liittyviä sosiaalisia näkökohtia.

1.6 Uudelleenteollistamista varten tarvitaan erityinen innovointiohjelma, johon sisällytetään työmarkkinavuoropuhelun pohjalta sekä nykyisiä teollisuudenaloja että uutta kehitystä koskevia erityistavoitteita. Tällainen ohjelma edellyttää julkisia investointeja, ja niihin on liitettävä puhtaan teollisen kehityksen ohjelmassa esitetyn mukaisesti sosiaalisia ehtoja.

1.7 ETSK ehdottaa, että EU edistää julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusohjelmia teollisuusinvestointien lisäämiseksi ja että niihin sisällytetään oma osio, jonka puitteissa tuetaan nuorten yrittäjyyttä valmistusteollisuuden alalla. Ohjelmalla olisi edistettävä julkisten laitosten ja yksityisten yritysten välistä yhteistyötä innovoinnin ja uusien teknologioiden markkinoinnin nopeuttamiseksi.

1.8 ETSK kehottaa huolehtimaan tulossa olevan osaamisunionia koskevan komission ehdotuksen yhteydessä siitä, että työntekijöiden taidot voidaan tunnustaa ja validoida suoraan EU:n laajuisesti sen jälkeen, kun yhden jäsenvaltion viranomaiset ovat ne tunnustaneet, sillä näin vähennettäisiin byrokratiaa. Komission tulee käynnistää EU:n laajuinen ohjelma, jolla edistetään nuorempien sukupolvien keskuudessa teollisuusalojen oppisopimuskoulutusta, josta maksetaan oikeudenmukainen palkka, ja tuetaan työvoiman sopeutumiskykyä. Ohjelman olisi myös tarjottava työmarkkinavuoropuheluun pohjautuvia välineitä muutoksen ennakointia ja hallintaa varten sekä oikeudenmukainen siirtymäpolku, johon sisältyy työvoiman täydennys- ja uudelleenkoulutus.

1.9 Tekemällä puhtaita julkisia hankintoja voidaan edistää syrjimättömällä tavalla EU:n yritysten kestävyyspyrkimyksiä ja antaa yrityksille tunnustusta kestävästä toiminnasta.

1.10 ETSK haluaa, että laadittavilla koontipaketeilla taataan yrityksille ja työntekijöille sääntelyn johdonmukaisuus ja oikeusvarmuus, suoraviivaistetaan lupamenettelyjä tekemällä niistä selkeämpiä, nopeampia ja ennakoitavampia sekä vähennetään raportointimenettelyjä ja pyritään eroon päällekkäisestä raportoinnista. Näin voidaan parantaa kilpailukykyä ja luoda edellytykset teollisuustuotannon kehittämiselle ja säilymiselle EU:ssa. Yhdenmukaistamalla puhtaan teknologian normeja EU:n laajuisesti voidaan lisäksi helpottaa yritysten markkinoillepääsyä ja vaatimusten noudattamista.

2. **Yleistä**

2.1 Osa makrotaloudellisista indikaattoreista viittaa siihen, että EU:n talous toimii tyydyttävästi: inflaatio on hidastunut, työttömyysaste on erittäin alhainen, ja energiakustannukset ovat suotuisammalla tasolla kuin vuoden 2022 energiakriisin aikana. Euroopan komission syksyn 2022 Eurobarometri-tutkimusten mukaan **elinkustannusten nousu** oli kuitenkin 93 prosentille EU:n kansalaisista kaikkein suurin huolenaihe ([3]), ja tunnelmat ovat edelleen samat, sillä viime vuoden kesäkuussa pidetyissä Euroopan parlamentin vaaleissa EU:n kansalaisia motivoivat äänestämään etupäässä sellaiset aiheet kuin elinkustannukset (42 prosenttia) ja taloudellinen tilanne (41 prosenttia) ([4]). Lisäksi Eurofoundin viimeisimmässä, vuonna 2024 suoritetussa laajassa kyselytutkimuksessa edellisvuotta useammat vastaajat kertoivat vaikeuksista saada rahat riittämään: 30 prosenttia vastaajista ilmoitti, että toimeen tuleminen oli vaikeaa tai erittäin vaikeaa, kun vastaava osuus vuonna 2023 oli 22 prosenttia ([5]).

2.2 Euroopan tämänhetkisenä **haasteena** on **yhtäältä** elinkustannuskriisin taltuttaminen ja **toisaalta** teollisuustoiminnan hiipumisen pitkän aikavälin vaikutusten kääntäminen. Nämä kysymykset kietoutuvat tiiviisti yhteen, ja niillä on merkittäviä vaikutuksia yrityksiin, työntekijöihin ja kansalaisiin kaikkialla unionissa.

2.3 **Elinkustannuskriisin** tärkeimmät syyt ovat seuraavat:

2.3.1 **Inflaatio** kiihtyi vuonna 2021 covid-19:n jälkeen nopeasti elpyneen talouden vauhdittamana ja nousi 2,9 prosenttiin. Ukrainan sota ja energiakriisi nostivat inflaatioasteen vuonna 2022 peräti 9,2 prosenttiin. Inflaatio hidastui sittemmin hieman, 6,4 prosenttiin, ja laski vuonna 2024 maltilliselle tasolle 2,6 prosenttiin. Inflaation tuntu on kuitenkin erittäin vahvaa, sillä kotitalouksien ostoskorin perushyödykkeiden hinnat ovat jatkuvassa nousussa ([6]). Inflaatio on heikentänyt merkittävästi ostovoimaa ja aiheuttanut valtavia taloudellisia paineita keski- ja pienituloisille kotitalouksille.

2.3.2 Vaikka **sähkön ja kaasun** tukku**hinnat** ovat laskeneet vuoden 2022 lopusta merkittävästi, ne ovat edelleen noin kaksi kertaa aiempaa korkeammalla tasolla. Hintavaihteluihin ovat vaikuttaneet sääntelytoimet, markkinaolosuhteet ja vallitsevat geopoliittiset jännitteet ([7]). Sähkömarkkinoiden äskettäinen uudistus ei ole tuottanut toivottua tulosta, koska kuluttajat eivät voi saada ajojärjestyksen (marginaalihinnoittelujärjestelmän) takia täyttä hyötyä uusiutuvan energian käyttöönotosta. Draghin raportissa tuotiin esille sähkön ja kaasun hintojen suuri ero EU:n ja Yhdysvaltojen välillä ([8]). Energiakustannukset ovat edelleen kriittinen huolenaihe paitsi teollisuudelle, joka on liikenteen ohella yksi suurimmista energiankuluttajista, myös heikoimmassa asemassa oleville kotitalouksille.

2.3.3 Vaikutukset **taloudelliseen eriarvoisuuteen** ovat olleet vaihtelevia ja moniulotteisia ja koskeneet niin tuloja kuin myös mahdollisuuksia saada terveydenhuoltopalveluja ja päästä koulutukseen. Reaalipalkkojen ennakoidaan jäävän vuonna 2024 EU:ssa edelleen 1,1 prosenttia alle vuoden 2019 tason. Monet matalan ja alemman keskitulotason kotitaloudet tuntevat edelleen korkean inflaation kauden kielteiset vaikutukset ostovoimassaan. Erityisesti aineellinen ja sosiaalinen puute ja taloudellinen ahdinko työssäkäyvien keskuudessa ovat edelleen suurempi ongelma kuin ennen vuotta 2022 ([9]). Ne ovat myös kohdistuneet joihinkin yhteiskuntaryhmiin enemmän kuin toisiin. Erityisen suurella koetuksella ovat olleet matalan osaamistason työntekijät, naiset ja nuoret. Pitkäaikaisvaikutukset ovat vielä selvittämättä ([10]).

2.3.4 Elinkustannuskriisi, energian hintojen jyrkkä nousu ja covid-19-pandemian vaikutukset ovat pahentaneet **asumisen kohtuuhintaisuuteen** liittyviä ongelmia. Lisäksi rakenteelliset tekijät, kuten kaupungistuminen, väestörakenteen muutokset ja spekulatiivinen kiinteistösijoittaminen, ovat nostaneet asumiskustannuksia ([11]). Asumiskustannukset saattavat olla kohtuuttomia paitsi pienituloisille kotitalouksille myös keskituloisille kotitalouksille ja nuorille. Kohtuuhintainen asuminen on todennäköisesti nuorten suurin haaste, ja siihen liittyvät ongelmat estävät heitä aloittamasta itsenäistä elämää. Vaikka nuorten työmarkkinatilanne oli vuoden 2023 lopussa suotuisampi kuin se on ollut viime vuosina, heidän itsenäistymisensä tiellä oli edelleen monia esteitä, kuten elinkustannusten nousu ja se, että he eivät pysty muuttamaan pois vanhempiensa luota ([12]).

([3]) Vuoden 2022 eurobarometri.
([4]) Vuoden 2024 eurobarometri.
([5]) *Quality of life in the EU in 2024: Results from the Living and Working in the EU e-survey*, Eurofound, 2025.
([6]) Eurostat.
([7]) *Energy prices and costs in Europe*, Euroopan komissio, 2024.
([8]) Draghin raportti *The future of European competitiveness*.
([9]) *Labour market and wage developments in Europe – Annual report 2024*, Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto, Euroopan komissio.
([10]) Euroopan tasa-arvoinstituutti, 2021.
([11]) Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu (EPRS), 2024.
([12]) Eurofound, 2023.

2.4 **Teollisuustoiminnan väheneminen** Euroopassa

Teollisuustoiminta on vähentynyt Euroopassa viime vuosikymmeninä, ja suuntaus jatkuu edelleen. Tämän kehityksen myötä valmistusteollisuuden osuus kokonaistaloudesta on pienentynyt jatkuvasti. Teollisuuden osuus BKT:stä on supistunut viime vuosina (2005–2022) 21,0 prosentista 18,5 prosenttiin ([13]). Tehdasteollisuuden työpaikat ovat vähentyneet vähentymistään kaikkialla Euroopassa vuoden 2008 jälkeen, eikä tämä koske ainoastaan matalan osaamistason työpaikkoja vaan myös korkeaa ammattitaitoa vaativia työpaikkoja ([14]). Tähän muutokseen ovat vaikuttaneet useat tekijät:

2.4.1 Globalisaatio: Yritykset ovat perinteisesti ulkoistaneet toimitusketjujaan ja valmistuskapasiteettiaan pienentääkseen kustannuksia. Valmistusteollisuuden siirtäminen alhaisempien työvoimakustannusten alueille on johtanut tuotannon siirtymiseen pois unionista ja siten tehtaiden sulkemiseen ja työpaikkojen menetyksiin Euroopassa.

2.4.2 Teknologisen mukautumisen hitaus ja liian vähäiset innovointi-investoinnit: Automaation ja digitalisaation edetessä perinteisten teollisuustyöpaikkojen tarve on vähentynyt, eikä työntekijöiden osaaminen vastaa enää nykyaikaisen teollisuuden tarpeita.

2.4.3 Toimintapolitiikkojen kohdentaminen ensisijaisesti palvelusektoriin: Monet Euroopan taloudet ovat asettaneet palvelupainotteiset alat yhä vahvemmin etusijalle, mikä on joissain tapauksissa johtanut siihen, että perinteiseen valmistusteollisuuteen on kiinnitetty vähemmän huomiota. Tämä muutos on osaltaan kiihdyttänyt teollisen toiminnan vähenemistä ja korostanut siten tarvetta tasapainottaa toimintapoliittista lähestymistapaa.

2.4.4 Myös EU:n kauppa- ja teollisuuspolitiikalla, ympäristö- ja sääntelypolitiikalla, väestörakenteen muutoksilla ja työvoimapulalla sekä investointivajeella ja kilpailukyvyn heikkenemisellä on ollut tärkeä merkitys teollisuustoiminnan hiipumisessa.

2.4.5 Teollisuuden vähenemisen seuraukset ovat olleet kauaskantoisia. Aikanaan kukoistavien valmistusteollisuusalueiden talouden kasvu on pysähtynyt, työttömyysaste on noussut ja alueelliset erot ovat kasvaneet. Teollisen kapasiteetin menettäminen on myös lisännyt Euroopan riippuvuutta tuonnista ja tehnyt maanosasta haavoittuvan globaaleissa toimitusketjuissa ja energiamarkkinoilla, kuten covid-19-pandemian aikana saadut kokemukset osoittivat.

2.5 **Teollisuus on palannut poliittiselle asialistalle**

Uudelleenteollistaminen olisi paras vaihtoehto, ja se tarjoaisi strategisen väylän seuraavien tavoitteiden toteuttamiseen:

2.5.1 Talouden häiriönsietokyvyn parantaminen: Kokonaiskustannusten nousu, palkkojen nousu myös EU:n ulkopuolisissa maissa, yhä suuremmat kuljetuskustannukset, korkeammat tuontitullit ja -kustannukset sekä mahdolliset toimitushäiriöt heikentävät ulkoistettujen toimitusketjujen tavanomaista kustannusetua. Lisäämällä paikallista tuotantoa ja vähentämällä riippuvuutta epävakaista globaaleista toimitusketjuista Eurooppa voi kohentaa taloudellista vakauttaan ja strategista riippumattomuuttaan.

2.5.2 Innovoinnin tukeminen: Teollisuus on tuote-, prosessi- ja palveluinnovoinnin tärkein veturi. Digitalisaatioon, tekoälyyn, robotiikkaan ja kiertotalouteen liittyvät uudet haasteet tarjoavat EU:lle hyvin merkittävän mahdollisuuden. Uudelleenteollistamista ohjaa ja määrittää nyt teollisuus 5.0. Tavoitteena on luoda nykyaikainen, kilpailukykyinen ja kestävä teollinen perusta.

2.5.3 Kestävyyden edistäminen: Kestävien käytäntöjen ja kiertotalouden integroiminen teolliseen toimintaan voi auttaa EU:n kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ja samalla tehdä unionista vähemmän riippuvaisen raaka-aineista ja avata uusia markkinamahdollisuuksia.

2.5.4 Laadukkaiden ja turvattujen työpaikkojen tarjoaminen sekä jatkuva työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu: Teollisuus edistää työllisyyttä ja varmistaa sosiaalisen integraation ja vakauden.

2.5.5 Joissakin maissa toimintamallista, jossa työntekijät ostavat yrityksen osuuskunnan kautta, on saatu hyviä kokemuksia, ja mallia voitaisiin levittää myös muihin EU-maihin. Kun ostot järjestetään asianmukaisesti, voidaan säästää työpaikkoja ja edistää tuotantolaitosten säilymistä.

([13]) *National accounts and GDP*, Eurostat, 2024.
([14]) *The changing structure of employment in the EU: Annual Review 2023*, Eurofound, 2023.

2.6 **Strateginen poliittinen konteksti**

EU:n teollisuuden on kirittävä unionin kilpailukykyä koskevan Draghin raportin mukaisten politiikka-aloitteiden ja Euroopan komission aloitteiden turvin kiinni takamatka tärkeimpiin unionin kauppakumppaneihin, kuten Yhdysvaltoihin ja Kiinaan.

2.6.1 Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma tarjoaa selkeän väylän kohti vähähiilistämistä, puhtaita teknologioita ja investointeihin kannustamista. Komissio aikoo edistää kasvua tukevan sääntelykehyksen luomista ja tukea innovointiin, toiminnan laajentamiseen, tuotteiden valmistamiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyviä teollisuuden toimia yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kanssa, jotta kullekin arvoketjulle saadaan kehitettyä kohdennettuja ratkaisuja.

2.6.2 Nk. kilpailukykykompassi perustuu Mario Draghin raportissa Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta esitettyihin suosituksiin. Siinä yksilöidään kolme keskeistä toiminta-alaa – innovointi, hiilestä irtautuminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus ja häiriönsietokyky – ja viisi monialaista toimea: yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden esteiden vähentäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä politiikkojen yhdenmukaistaminen ja koordinointi EU:n ja kansallisella tasolla. Tarkoituksena on karsia byrokratiaa ennennäkemättömän tehokkaasti kiinnittäen erityistä huomiota eurooppalaisiin pk-yrityksiin. Kompassiin sisältyy kilpailukyvyn koordinointiväline, jonka on määrä auttaa jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä yhteistä strategista etua koskevissa hankkeissa.

3. **Erityistä**

3.1 Puuttumalla teollisuuden vähenemisen ja elinkustannuskriisin perimmäisiin syihin Eurooppa voi hyödyntää nyt tarjoutuvan tilaisuuden ja saada taloutensa elpymään ja parantaa eurooppalaisten työntekijöiden toimintaedellytyksiä sekä kansalaisten elämänlaatua. Seuraavassa esitellään joitakin keskeisiä näkökohtia ja mahdollisuuksia:

Yritykset

3.1.1 Uudelleenteollistaminen tarjoaa tilaisuuden hyödyntää kehittynyttä teknologiaa, edistää **innovointia** ja parantaa maailmanlaajuista **kilpailukykyä**. Euroopan teollisuudesta voi tulla edelläkävijä vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä.

3.1.2 Saattamalla alkuun valmistusteollisuuden uuden tulemisen ja siirtämällä tuotantoa takaisin Eurooppaan yritykset voivat vähentää globaalien **toimitusketjujen** häiriöistä johtuvia riskejä ja vakauttaa kustannuksia.

3.1.3 EU:n ilmastotavoitteiden mukaisten **kestävien käytäntöjen** käyttöönotto voi avata uusia markkinoita ympäristöystävällisille tuotteille ja palveluille.

Työntekijät

3.1.4 Teollisuuden paluu huomion keskipisteeseen voi edistää **hyvin palkattujen ja vakaiden** työpaikkojen tarjontaa eri aloilla ja auttaa ratkaisemaan teollisuustoiminnan vähenemisen syventämiä työttömyysongelmia.

3.1.5 Investoimalla **yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen** varmistetaan, että työvoima kykenee vastaamaan nykyaikaisen teollisuuden tarpeisiin.

3.1.6 Paikallinen ja häiriönsietokykyinen teollisuus tarjoaa **vakaampia työllistymismahdollisuuksia** ja vähentää riippuvuutta heilahtelevista maailmanmarkkinoista.

3.1.7 Kun painotetaan kestäviä ja eettisiä käytäntöjä, työntekijöiden **työolot ja -ehdot** ja työsuhdeturva **paranevat**.

Kansalaiset

3.1.8 Kukoistava teollisuus edistää yleistä **talouden vakautta**, parantaa elintasoa ja vähentää köyhyyttä.

3.1.9 Teollisuus tarjoaa laadukkaita työpaikkoja, jotka yhdessä sen maksamien verojen kanssa turvaavat **julkiset investoinnit** infrastruktuuriin ja palveluihin.

3.1.10 Teollisuusalueiden vireytyminen voi johtaa infrastruktuurin ja julkisten palvelujen paranemiseen sekä **paikallisen talouden elinvoiman** lisääntymiseen.

3.2 Uudelleenteollistumisesta voidaan saada kaiken kaikkiaan merkittäviä pitkän aikavälin hyötyjä. Siihen liittyy kuitenkin myös haasteita, jotka edellyttävät koordinoituja toimia sekä EU:lta että jäsenvaltioilta ja joihin on vastattava harkitulla poliittisella ja strategisella suunnittelulla seuraavasti:

3.2.1 Ammattitaitoisten työntekijöiden saaminen pysyvästi teollisuusalalle on yksi suurimmista haasteista. Teollisuus kilpailee huippuosaajista muiden talouden alojen kanssa, ja pysyvyyden varmistamiseksi heille on kyettävä tarjoamaan vakaa työpaikka, kilpailukykyinen palkka ja urakehitysmahdollisuuksia. Laadukkaita työpaikkoja koskeva etenemissuunnitelma on myönteinen Euroopan komission aloite, sillä laadukkaat työpaikat ja kunnolliset työolot ja -ehdot ovat ratkaisevan tärkeitä työntekijöiden houkuttelemiseksi. Lisäksi olisi toteutettava politiikkoja, joiden avulla aktivoidaan tiettyjä työmarkkinoiden ulkopuolella olevia väestöryhmiä – etenkin naisia, nuoria ja maahanmuuttajia sekä muita haavoittuvassa asemassa olevia – ja tarjotaan heille välineitä sekä tarvittavia taitoja. Jäsenvaltioiden on myös mahdollistettava ammattitaitoisten työntekijöiden sujuva saapuminen EU:n ulkopuolisista maista ilman byrokratiaa. Tähän kuuluu työlupamenettelyjen nopeuttaminen, ulkomaisten tutkintojen tunnustaminen ja yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen. EU:n tulee tavoitella sitä, että ammattityöntekijät eri puolilta maailmaa haluavat tulla nimenomaan tänne.

3.2.2 Koulutuksen, sekä teknisen että pehmeän osaamisen kehittämismahdollisuuksien, selkeän urapolun ja ammatissa etenemisen mahdollisuuksien tarjoaminen työntekijöille: Teollisuuden kehittyessä työvoimalle on tarjottava jatkuvasti täydennys- ja uudelleenkoulutusta, jotta osaaminen ja työmarkkinoiden tarpeet vastaisivat hyvin toisiaan. Ammattitaitoinen ja sopeutumiskykyinen työvoima on erityisen tärkeää aloilla, joilla toteutetaan vihreää ja digitaalista siirtymää. Komitea onkin tyytyväinen komission kehotukseen muuttaa valtiontukisääntöjä ja asettaa julkisten investointien yhteydessä sosiaalisia ehtoja, jotta teollisuudelle voidaan tarjota parempia kannustimia investoida täydennys- ja uudelleenkoulutukseen, laadukkaisiin työpaikkoihin ja työntekijöiden rekrytointiin oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseksi. Osaamisunionin ja STEM-aineiden opetusta koskevan strategisen suunnitelman avulla olisi pyrittävä kohti tätä tavoitetta. Tällaisen koulutuksen olisi tarjottava mahdollisuus työntekijöiden taitojen suoraan EU:n laajuiseen tunnustamiseen ja validointiin sen jälkeen, kun yhden jäsenvaltion viranomaiset ovat ne tunnustaneet, sillä näin vähennettäisiin byrokratiaa.

3.2.3 Teknologian nopea kehitys edellyttää teollisuudelta jatkuvaa mukautumista ja innovointia. Teollisuuden on panostettava digitalisaatioon, johon sisältyy myös uusien teknologioiden käyttöönotto, ja kiinnitettävä sen yhteydessä erityishuomiota vankan kyberturvallisuuden varmistamiseen tietojen eheyden sekä henkilökohtaisten oikeuksien tinkimättömän kunnioittamisen takaamiseksi.

3.2.4 Samanaikainen uudelleenteollistuminen ja vähähiilistäminen on haastavaa. Teollisuuden on sovitettava kasvu ja ympäristö- ja sosiaalinen kestävyys tasapainoisesti yhteen. Kestävien käytäntöjen sisällyttäminen teollisiin prosesseihin on olennaisen tärkeää ympäristölainsäädännön vaatimusten ja kuluttajien odotusten täyttämiseksi. Tähän kuuluu vihreiden teknologioiden käyttöönotto, hiilijalanjäljen pienentäminen ja kiertotalouden periaatteiden edistäminen. Kiertotalouteen perustuvia tuotteita ja innovatiivisia liiketoimintamalleja on tarpeen edistää kannustimin, jotta ne pystyvät kilpailemaan perinteisten ja voittoa tuottavien liiketoimintamallien kanssa ja jotta ”vihreistä” ja ”puhtaista” tuotteista ja palveluista saadaan kohtuuhintaisia.

3.2.5 Sääntelystä johtuvat ja hallinnolliset rasitteet sekä rajatylittävän toiminnan ongelmat: EU:n sääntely-ympäristö ja hallinnolliset hyväksymismenettelyt ovat monien mielestä mutkikkaita ja raskaita. EU:n yrityksistä 32 prosenttia pitää sääntelyä merkittävänä investointitoiminnan esteenä ([15]). Yrityksille aiheutuu merkittäviä kustannuksia sääntöjen noudattamisesta sekä hallinnollisia viivästyksiä lupien ja hyväksyntöjen hankkimisen takia, mikä voi haitata investoimista ja innovointia. Kansallisten säännösten, normien ja menettelyjen erot hankaloittavat sisämarkkinoista huolimatta markkinoille pääsyä ja lisäävät useissa eri EU-maissa toimivien yritysten kustannuksia. Yksinkertaistaminen ei tarkoita sääntelyn vähentämistä. Kyse ei ole vihreän kehityksen ohjelman tai keskeisten sosiaalisten suojatoimien purkamisesta eikä Euroopan amerikkalaistamisesta vaan sellaisen byrokratian karsimisesta, josta ei ole kenellekään hyötyä.

3.2.6 Uudelleenteollistaminen saattaa merkitä uusien työpaikkojen syntymistä, mutta sen myötä saatetaan myös menettää työpaikkoja teknologialle, kun automaatio ja kehittynyt teknologia korvaavat ihmisen tietyntyyppisissä töissä. Jotta tämä ongelma voidaan ratkaista, tarvitaan nimenomaan siihen keskittyviä uudelleenkoulutusohjelmia ja sosiaalipoliittisia toimia.

3.2.7 Teollisuuden kilpailukyvyn lisääntyessä maailmanlaajuiset kilpailijat saattavat aiheuttaa yhä enemmän paineita. Kilpailuedun säilyttäminen edellyttää jatkuvaa innovointia ja investoimista.

([15]) Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus, Euroopan komissio, 2025.

3.2.8 Uudelleenteollistamisprosessiin on nivottava kiinteästi työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja sen osana työehtosopimusneuvottelut, jotta voidaan varmistaa toimien osallistavuus. Työnantajien ja työntekijöiden olisi sitouduttava luomaan ja toteuttamaan kilpailukykyisiä koulutusohjelmia, joilla edistetään teollisuuteen liittyvää, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Tämä olisi toteutettava työehtosopimusneuvottelujen kautta sekä työntekijöiden osallistuessa päätöksentekoon yritystasolla. Uudessa yhteiskuntasopimuksessa olisi otettava huomioon myös järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta, nuorten näkemykset ja erityisesti ne alueet, joita siirtymät koettelevat eniten.

3.3 Teollisuuden rooli innovoinnin ja lisäarvoa tuottavien palvelujen edistäjänä

3.3.1 Teollisuudella on talouskasvun, innovoinnin ja kestävyyden edistäjänä keskeinen merkitys Euroopan uudelleenteollistumisen kannalta. Se tukee korkean lisäarvon palvelujen kehitystä ja auttaa lievittämään elinkustannuskriisiä ja torjumaan teollisuustoiminnan hiipumista edistämällä innovointia, elvyttämällä paikallistalouksia, luomalla työpaikkoja ja kannustamalla väestöä jäämään alueille, joilla harjoitetaan teollista toimintaa.

3.3.2 Teollisuus on tärkeä **innovoinnin** veturi ja usein uusien teknologioiden ja prosessien tutkimuksen ja kehittämisen suunnannäyttäjä. Tällainen innovointi voi säteillä edelleen muille aloille ja edistää siten ratkaisujen jatkuvan parantamisen ja teknologisen kehityksen kulttuuria.

3.3.3 Teollisuus edistää monesti **lisäarvopalveluja**, jotka ovat hyödyksi koko arvoketjulle – kaikkea kehittyneestä valmistustekniikasta aina myynnin jälkeisiin palveluihin saakka. Tällaiset palvelut auttavat alentamaan tuotantokustannuksia ja parantamaan tuotteiden laatua ja asiakastyytyväisyyttä.

3.3.4 Teollisuustyöpaikkojen, erityisesti korkean teknologian ja kehittyneen valmistusteollisuuden työpaikkojen, **palkkataso on** yleensä **korkeampi** kuin monilla palvelusektoreilla. Tämä voi auttaa parantamaan elintasoa ja vähentämään tuloeroja.

3.3.5 Teollinen sektori tarjoaa merkittäviä **ammatillisen kasvun** ja uralla etenemisen mahdollisuuksia. Työntekijät pääsevät oppimaan jatkuvasti uutta ja kehittämään osaamistaan ja voivat edetä ylemmän tason tehtäviin.

Bryssel 18. kesäkuuta 2025.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Oliver RÖPKE